

KRIMP IS VAN ALLE TIJDEN

Auteur: Martin Liebregts

Een kleine tien jaar is krimp in Nederland een belangrijk thema. De tijden dat alles maar groter werd, dus ook de omvang van de bevolking, is verleden tijd. Maar we zijn vergeten, dat dit verschijnsel van alle tijden is. Sterker nog als we goed naar het verleden kijken is de krimp in diverse regio een oud fenomeen. Verschuiving van de regionale economische positie in combinatie met demografische ontwikkelingen leidden dan tot grote afname van de bevolking en leegstand in de betreffende gebieden en steden. Vele steden in bijvoorbeeld Zeeland hebben dit in het verleden meegemaakt. (onder andere Middelburg, Veere, Zierikzee)

In de afgelopen dertig jaar is de krimp van de bevolking sterk gecompenseerd door de sterke afname van de gemiddelde woningbezettingen. Nu de omvang van de compensatie vanuit deze ontwikkeling afneemt, leidt krimp tot teveel woningen en dus leegstand.

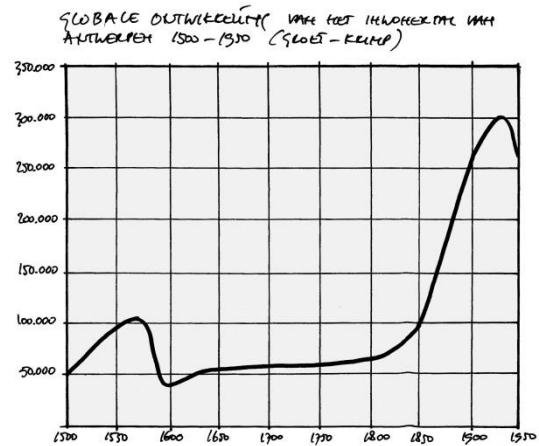
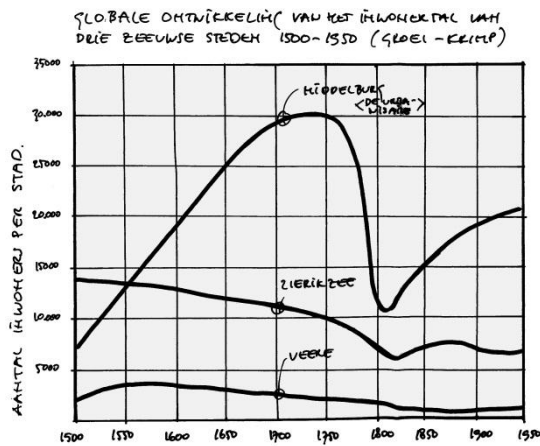

Historische topografische kaart van Zierikzee (1912)

Zeeland en de Schelde

In de periode 1500-2000 hebben zich in de gebieden rond de Schelde zeer veel schommelingen voorgedaan. Het inwonertal laat over deze periode een waar jojo-effect zien. En er zijn steden die nooit meer hun niveau, qua inwonertal, van 500 jaar geleden bereikt hebben, zoals Zierikzee en Veere. Zeker tot 1900 werd de afname van de bevolking niet gecompenseerd door verkleining van de huishoudens en was er sprake van de-urbanisatie. Tot 1900 schommelde de gemiddelde woningbezetting tussen de 4,5 en 5,0 personen. De steden werden in de periode van de afnemende bevolking gekenmerkt door verval en sloop van gebouwen, waardoor vele lege plekken in de stad ontstonden. Nog steeds dankt de stad Veere hieraan het groene karakter.

Het is dus van alle tijden, dat door nieuwe economische activiteiten het inwonertal van gebieden in een korte periode van 50 tot 100 jaar sterk toeneemt en vervolgens weer afneemt voor korte of lange termijn.

Geef krimp de ruimte

De slogan 'geeft krimp de ruimte' zegt niets, als je niet preciezer bent. In principe gaat het meer om een benadering dan om nauwkeurig vast te stellen maatregelen. Drie aspecten zijn naar mijn mening essentieel:

1. *Luister voortdurend naar de markt* en poog door veranderingen aan te brengen de geluiden van de markt opnieuw te horen.
2. *Slecht blijft slecht, goed blijft goed.* De kunst is om wat matig is opnieuw te positioneren, waarbij 'open' ruimte scheppen en/of samenvoegen mogelijke maatregelen zijn.
3. *Zorg op alle niveaus voor voldoende flexibiliteit.* Alleen als iets voor meerdere bestemmingen bruikbaar is, bezit deze een grote overlevingskans.

Bronnen

1. 'Voorschat op de krimp', Martin Liebrechts, kennisbank Bestaande Woningbouw, 23 maart 2010
2. 'Krimp biedt ruimte', Martin Liebrechts, kennisbank Bestaande Woningbouw, 3 juni 2010
3. - De gegevens over Middelburg, Veere en Zierikzee zijn o.a. afgeleid van 'De economische geschiedenis van Zeeland', Paul Brusse en Willem van den Broeke, Utrecht, 2005
 - De gegevens over Antwerpen zijn o.a. gebaseerd op diverse bronnen zoals 'De geschiedenis van Antwerpen', Roger Binnemans, Rotterdam, 1998
 - In 1912 (kaart Zierikzee) had Zierikzee circa 6800 inwoners waarvan circa 6100 in de stad.
 - In 2010 had Zierikzee 10658 inwoners en Middelburg circa 41.000